

'We onderschatten de kracht

Afnemers informeren bezorgd of de aanvoer van zetmeel wel op peil blijft. En Avebe investeert in de zetmeelteelt dicht bij huis. Dergelijke ontwikkelingen stemmen Jan Bos positief over de toekomst van de zetmeelaardappelteelt. „We onderschatten de kracht van de Veenkoloniën.”

Hij is net afgezwaaid bij de ledenraad van Avebe en is actief binnen de LTO-werkgroep zetmeelaardappelen en de vakgroep Akkerbouw van LTO-Noord, sectie Oost. Zetmeelaardappelteler Jan Bos in Smilde maakt zich aan alle kanten sterk voor de teelt die zo kenmerkend is voor de Veenkoloniale akkerbouw – en die dat volgens hem ook zal blijven.

„Zoals de plannen voor het nieuwe GLB (gemeenschappelijk landbouwbeleid, red.) er nu liggen, gaat een Veenkoloniaal akkerbouwbedrijf van 100 hectare er ongeveer 35.000 euro per jaar op achteruit. Dat is een enorm verlies. Maar dat gebeurt alleen bij ongewijzigde omstandigheden. De vraag is dus: wat gaat er verder gebeuren? Ik ben ervan overtuigd dat er ruimte blijft voor aardappelzetmeel in de markt, al zal het niet meevallen om de concurrentie aan te gaan met andere zetmeelgewassen. We zullen moeten vechten voor onze plek.“

„Op een vrije markt is het de vraag: doen we er toe? Gelukkig wel. Er zijn afnemers die bij Avebe informeren: dat product wat ik altijd van jullie had, kunnen jullie me dat blijven leveren? Kennelijk is er dus ruimte voor ons product, anders zouden ze hun heil wel elders zoeken. Maar ook zij kijken naar het GLB. Wat de EU aan de boer betaalt, dat hoeven de volgende schakels in de keten niet te betalen. Zo werkt het nu eenmaal.“

„Er wordt wel eens gezegd: Avebe doet niks. Dat beeld klopt niet. We maken winst. Vorig jaar hadden we een markttoeslag, dit jaar komt er ook een. Daarnaast is er de ruimte om de certificaten op te kopen waarmee telers in de jaren negentig geld in de coöperatie hebben gestopt. Verder investeert Avebe in ontwikkelingen dicht bij huis. Niet meer in tapioca in China of Thailand, maar in onze

eigen aardappelen. Denk aan het Solanic-project, waarin hoogwaardige eiwitten worden gewonnen uit de aardappelen. Voor mijn gevoel – en ook dat van veel andere telers – gaat dat niet snel genoeg. Maar je moet realistisch zijn. Zo'n markt moet ontwikkeld worden.“

„De kracht van de Veenkoloniën wordt nog het meest door onszelf onderschat. We hebben een schaalvoordeel, een prima verkaveling en verschillende gewassen die hier prima willen groeien, zoals lelies maar ook consumptieaardappelen en uien. Stel dat het rendement van de zetmeelaardappelteelt te laag blijkt, en er staat een pootmachine, een rooimachine en een bewaarschuur, dan ligt het alternatief voor de hand. Dan wordt de rest van aardappeltelend Nederland, in ieder geval tijdelijk, bedolven onder de consumptieaardappelen. Een situatie waar niemand op zit te wachten. Vandaar dat iedereen gebaat is bij een geleidelijke overgang van de zetmeelsteun naar een meer vrije markt, de zogenaamde 'zachte landing' waarover gesproken wordt.“

„Een eventuele herkoppeling van de steun aan de teelt vind ik niet wenselijk. De enige situatie waarin we dat toch moeten heroverwegen, is als we te veel concurrentienadeel ondervinden van andere landen. Frankrijk en enkele andere EU-lidstaten kijken immers wel naar de mogelijkheid van een herkoppeling. Als dat een substantieel bedrag wordt, dan ben ik geneigd om te zeggen: OK, dan wel. Er wordt ook gesproken over plannen om een aparte regio te maken van de Veenkoloniën. Maar ja, dan zit je weer met een periferie rond de Veenkoloniën van boeren die net buiten de boot vallen. Dan moet je daar weer een uitzondering voor maken. Dat wordt heel ingewikkeld. Een goed overgangsbeleid is

daarom heel belangrijk. Maar laten we het praktisch houden. Er zijn heel veel mensen en partijen die zich bemoeien met de toekomst van Avebe en de Veenkoloniën. Mensen met en zonder verstand van wat we hier doen. Daar word ik wel eens moe van. Telers moeten zelf hun koers kunnen bepalen.“

„Om de zetmeelsteun in de benen te houden, moet de teelt meer opleveren dan die van alternatieve gewassen. Er wordt veel gesproken over een koppeling van de aardappelprijs aan de graanprijs. In zekere zin vind ik dat een onzindiscussie. Natuurlijk is het logisch om vanwege de spilfunctie van graan de uitbetalingsprijzen van aardappelen goed te blijven vergelijken met die van de granen. Door de grotere risico's en investeringen moet je als zetmeelteler minimaal 500 tot 700 euro per hectare meer kunnen verdienen. Is dat structureel minder, dan komt de continuïteit van de zetmeelsteun in gevaar, want dan worden andere gewassen aantrekkelijker. Maar eigenlijk moet je andersom redeneren. We maken onderdeel uit van een coöperatieve onderneming. Deze probeert om ons product zo goed mogelijk tot waarde te brengen. Van het geld dat verdiend wordt, is een deel nodig voor investeringen en eigen vermogen. Wat overblijft, wordt verdeeld over de 2,5 miljoen ton aardappelen die we met z'n allen telen. Meer of minder geld wordt het niet. Je kunt dus geen aardappelprijs met elkaar afspreken die x procent boven de graanprijs ligt. Niet voor niets is Avebe bezig om haar productpakket minder afhankelijk te maken van de tarweprijs, door zich te richten op het hogere segment. Dat lijkt me de aangewezen weg; inzetten op hoogwaardige producten, voor een structureel aantrekkelijk saldo. Laat de tarwe dan maar een keer duurder zijn. Als die prijs dan onderuitgaat, zit je tenminste nog steeds goed.“ ■

van de Veenkoloniën'

*'Aardappelprijs
losweken van
tarweprijs'*

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd of in het hart' raken. Wilt u zichzelf ook een keer uitspreken? Mail de redactie redactie@akkermagazine.nl en wij nemen contact met u op.